

SPRÁVNÍ PRÁVO PRO VEŘEJNOU SPRÁVU II

blok III.

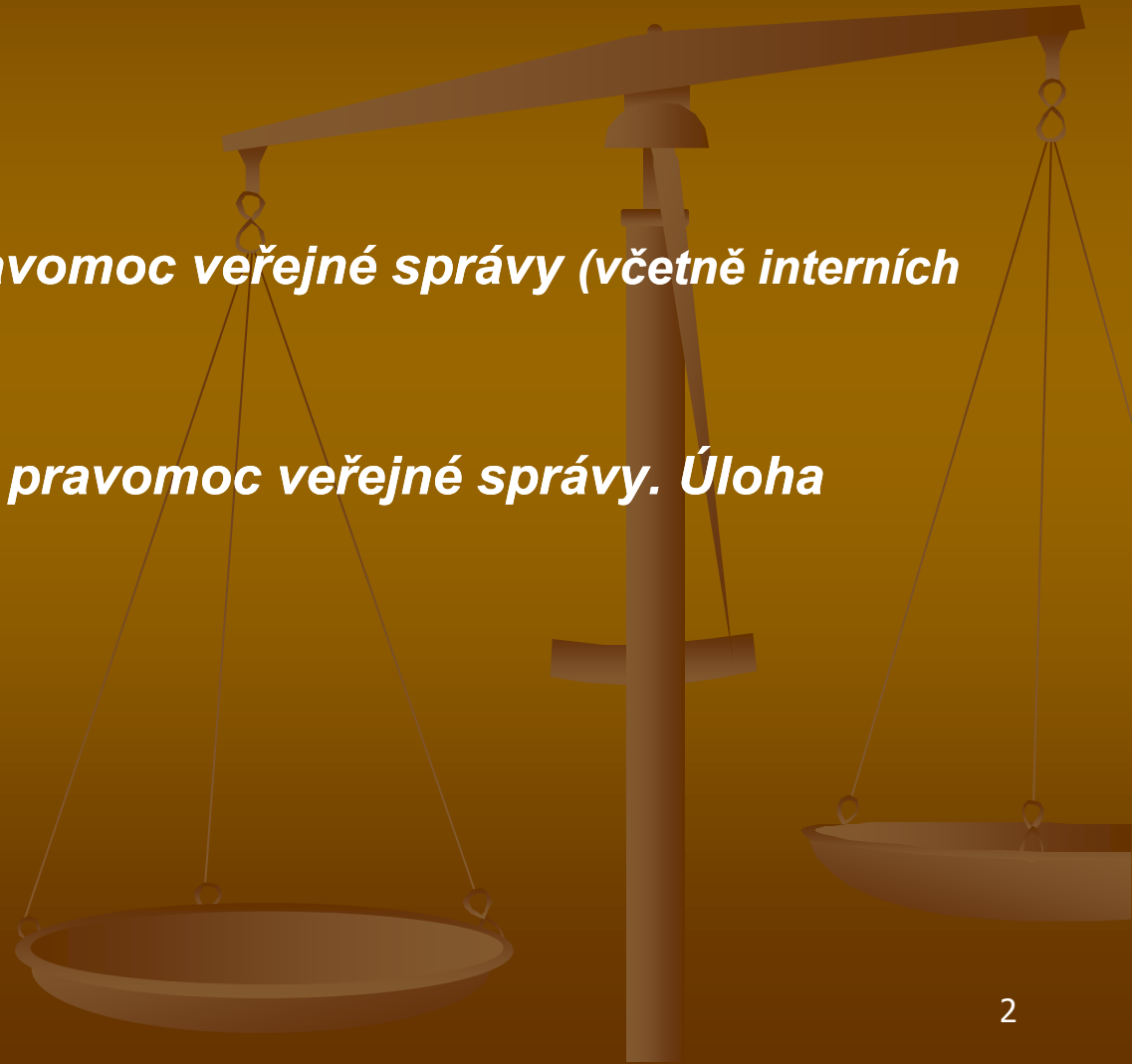


PrF MU, únor 2024

© petr průcha

Osnova

- *Normotvorná pravomoc veřejné správy (včetně interních předpisů).*
- *Právně aplikační pravomoc veřejné správy. Úloha judikatury.*



NORMOTVORNÁ PRAVOMOC VEŘEJNÉ SPRÁVY

Obecné pojmy

- **Normotvorba** - tvorba pravidel, pojem velmi široký a obecný (normy morální, právní, církevní, technické, apod.)
 - Norma - obecné pravidlo chování
- **Právo tvorba** - tvorba právních norem
 - Právní norma - obecně závazné pravidlo chování vydávané ve státem stanovené formě a státem vynutitelné
 - Právní předpis - forma, ve které nalézáme právní normy
- **Zákonodárství** - tvorba předpisů, které mají formu zákona

Veřejná správa a normotvorba

Veřejná správa jako činnost

- činností výkonnou, podzákonnou a nařizovací,
 - realizuje se řadou forem činnosti
-
- **Normotvorba veřejné správy**
 - jednou z forem činnosti veřejné správy je i vlastní normotvorba (vnější i vnitřní)
 - vnější normotvorba je svou povahou právo tvorbou – vytváří se tak podzákonné prameny SP, jimiž je veřejná správa dále sama vázána
 - vnitřní normotvorba - interní předpisy
 - Ve spojení s normotvornou pravomocí veřejné správy nelze opomenout ani její podíl na přípravě návrhů zákonů (§ 24 kompetenčního zákona)



Podíl veřejné správy na přípravě zákonů

- **čl. 41 odst. 2 Ústavy**

Návrh zákona může podat poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda nebo zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku.

- **§ 35 odst. 2 a) zákona o krajích**

Zastupitelstvu je vyhrazeno

a) předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně,

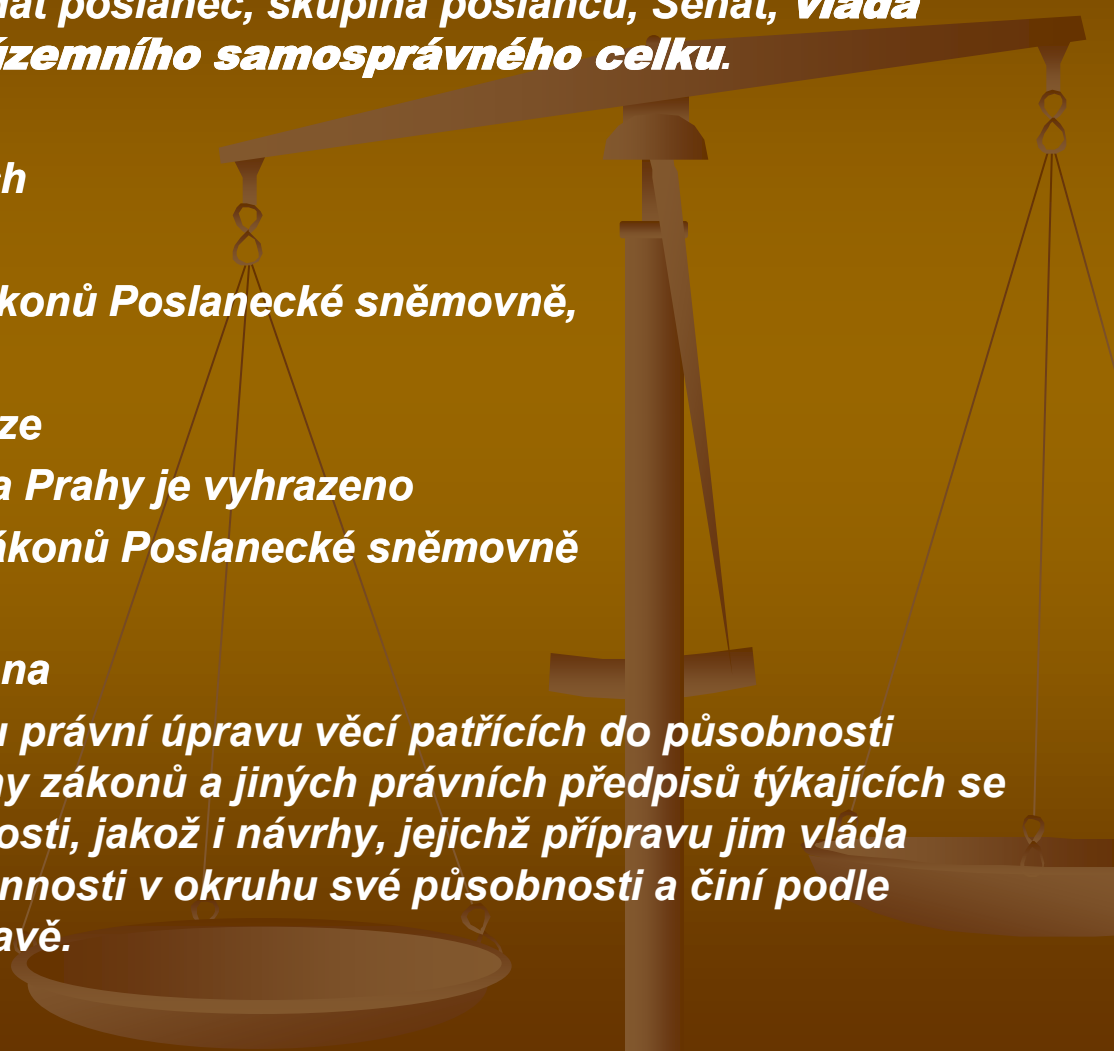
- **§ 59/2 a) o hlavním městě Praze**

Zastupitelstvu hlavního města Prahy je vyhrazeno

a) předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně

- **§ 24 tzv. kompetenčního zákona**

Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim vláda uložila; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě.



Ústavně právní východiska normotvorby veřejné správy

- **Čl. 78 Ústavy ČR**
 - *K provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení. Nařízení podepisuje předseda vlády a příslušný člen vlády.*
- **Čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR**
 - *Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.*
- **Čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR**
 - *Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.*

Pravidla postupu v procesu normotvorby

- *Legislativní pravidla vlády
schválená usnesením vlády ze dne 19. března 1998, č. 188,
ve znění pozdějších změn a doplnění*
 - *příprava návrhů zákonů*
 - *vypracování prováděcích předpisů*

- *Pravidla pro vydávání právních předpisů obcí, krajů
a hlavního města Prahy:
metodická pomůcka ministerstva vnitra ČR [online].*

Dostupné na -

<http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/pravidla--pro--vydavani--prav--predp--obci--a-kraju--pdf.aspx>.

Normativní správní akty (podzákoné právní předpisy), **povaha**

■ **znak normativnosti**

- **obecnost**
- **abstraktnost**
- **závaznost (platnost, účinnost, publikace)**

■ **znak podzákonnosti**

- **akty odvozené**
- **akty prvotní**



Normativní správní akty (podzákonné právní předpisy), druhy

- **nařízení vlády (vydávají se k provádění zákonů a v jejich mezích, mají povahu prováděcího předpisu),**
- **obecně závazné právní předpisy ministerstev a dalších správních úřadů (vydávají se k provádění zákonů na základě zákona a v mezích zákona, mají povahu prováděcího předpisu),**
- **obecně závazné vyhlášky krajů a obecně závazné vyhlášky obcí k plnění jejich úkolů ve věcech patřících do samostatné působnosti (vydávají se na základě ústavního zmocnění a návazné zákonné determinace),**
- **nařízení krajů a nařízení obcí k plnění jejich úkolů ve věcech patřících do přenesené působnosti (vydávají se k provádění zákonů na základě zákona, resp. zmocnění v zákoně, a v mezích zákona, mají povahu prováděcího předpisu).**

K jednotlivým druhům podzákonných právních předpisů

Nařízení vlády

- ***Ize je vydávat přímo na základě ústavního zmocnění***
 - ***zmocnění k vydání mohou obsahovat i zákony***
- ***k předkládání návrhů nařízení vlády jsou oprávnění členové vlády***
- ***pro proceduru přípravy a projednání platí Legislativní pravidla vlády***
- ***vyhlašují se ve Sbírce zákonů (zák.č. 309/1999 Sb.)***
- ***k jejich přezkumu a příp. i zrušení je příslušný Ústavní soud***

Právní předpisy ministerstev a dalších správních úřadů

- ***obvykle se jedná o „vyhlášky“ , popř. „nařízení“***
 - ***k jejich vydání je třeba vždy zákonné zmocnění***
 - ***vedle ministerstev aj. ústředních správních úřadů je mohou vydávat i další správní orgány, resp. správní úřady (např. Státní veterinární správa, Krajské hygienické stanice, apod.)***
 - ***pro proceduru přípravy a projednání platí Legislativní pravidla vlády***
 - ***mají-li celostátní působnost, vyhlašují se ve Sbírce zákonů (zák.č. 309/1999 Sb.)***
 - ***k jejich přezkumu a příp. i zrušení je příslušný Ústavní soud***

Právní předpisy územních samosprávných celků

■ pravomoc obcí, krajů, vč. hl.m. Prahy

■ druhy právních předpisů

- *obecně závazné vyhlášky (samostatná působnost)*
- *nařízení (přenesená působnost)*

■ právní účinky

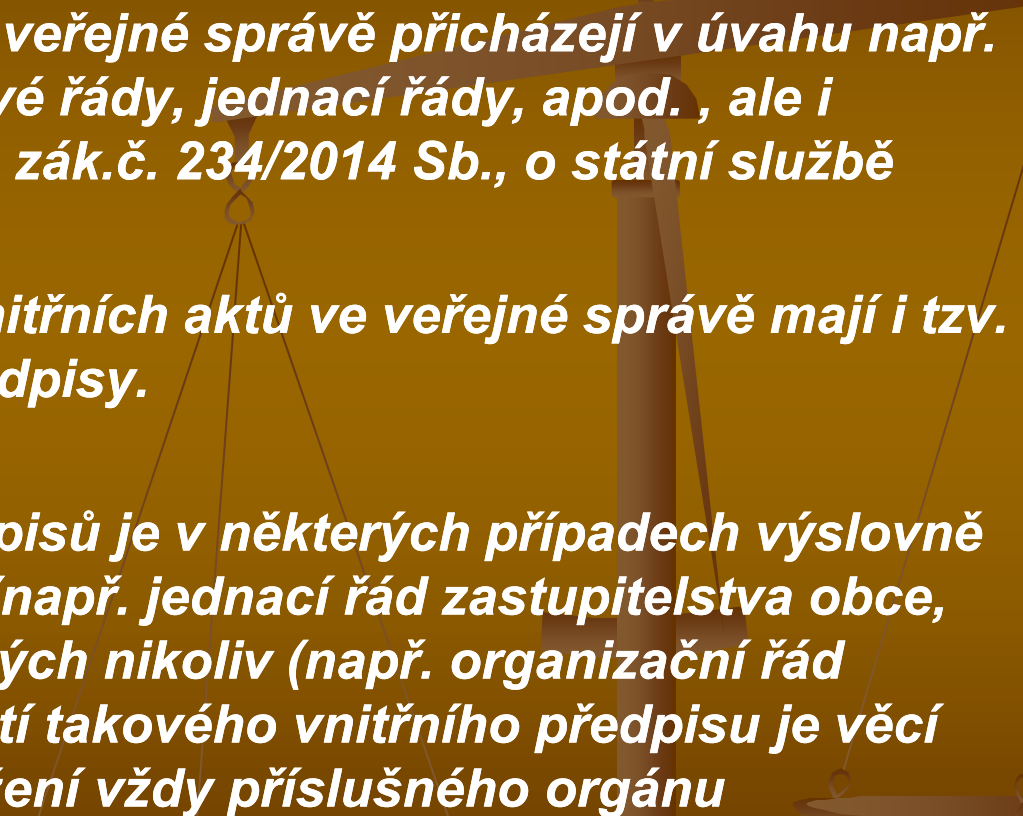
- *platnost (podmínkou platnosti je jejich vyhlášení)*
- *účinnost (zpravidla 15. den po vyhlášení)*

■ vyhlašují se ve sbírce právních předpisů ÚSC ... (zák.č. 35/2021 Sb.)

■ k jejich přezkumu a příp. i zrušení je příslušný Ústavní soud

Interní normativní akty

- *jedná o abstraktní formy vnitřní činnosti veřejné správy, s povahou interních normativních aktů, obvykle označovaných jako interní instrukce, pokyny, směrnice nebo normativní akty řízení, apod..*
- *vydávají je správní orgány či úřední osoby v mezích své řídicí působnosti*
- *směřují výlučně vůči služebně podřízeným subjektům, byť individuálně nespecifikovaným*
- *nemají obecnou závaznost a nejsou tak pramenem správního práva*

- 
- ***jako vnitřní předpisy ve veřejné správě přicházejí v úvahu např. organizační řády, spisové řády, jednací řády, apod. , ale i služební předpisy podle zák.č. 234/2014 Sb., o státní službě***
 - ***povahu abstraktních vnitřních aktů ve veřejné správě mají i tzv. statuty, či statutární předpisy.***
 - ***vydávání vnitřních předpisů je v některých případech výslovně předepisováno zákony (např. jednací řád zastupitelstva obce, služební předpisy), v jiných nikoliv (např. organizační řád obecního úřadu), a přijetí takového vnitřního předpisu je věcí potřeby a závisí na uvážení vždy příslušného orgánu***

PRÁVNĚ APLIKAČNÍ PRAVOMOC VEŘEJNÉ SPRÁVY

- ***právní formy aplikační realizace veřejné správy***
 - ***individuální správní akty***
 - ***externí individuální správní akty***
 - ***individuální služební akty***
 - ***správní akty smíšené povahy***
 - ***veřejnoprávní smlouvy***
 - ***formalizované administrativní úkony***
 - ***faktické úkony s přímými právními důsledky***

Individuální správní akty (externí)

- *typicky: rozhodnutí ve správním řízení*
 - *jsou právně závazné a mocensky vynutitelné*
- *dále: nejrůznější vyjádření, osvědčení, stanoviska, sdělení, výpisy, apod., jimž právní úprava povahu rozhodnutí vydávaného ve správním řízení nepřiznává*
 - *nemusí být právně závazné, a lze o nich obecně hovořit i jako o jiných správních úkonech.*

Individuální služební pokyny

- *jejich adresáty jsou jednotlivé organizačně podřízené subjekty, tj zpravidla jednotlivé úřední osoby*
 - *mají ve veřejné správě tzv. vnitřní zaměření, resp. vnitřní účinky*
- *slouží k realizaci řídicích pravomocí představitelů správních orgánů vůči jednotlivým pracovníkům v organizačním systému veřejné správy ve vztazích nadřízenosti a podřízenosti*
 - *co do jejich povahy se jedná o individuální služební akty*

Správní akty smíšené povahy

- *„stojí“ mezi normativními správními akty a individuálními správními akty*
- *vykazují jak některé znaky normativních správních aktů, tak i některé znaky individuálních správních aktů*
- *v podmínkách aktuální právní úpravy tak jmenovitě v těchto souvislostech správní řád hovoří o tzv. **opatřeních obecné povahy***

Veřejnoprávní smlouvy

- *představují atypickou formu realizace veřejné správy*
- *druhy*
 - *mezi subjekty veřejné správy navzájem*
 - *mezi subjektem veřejné správy a jiným subjektem odlišným od orgánu veřejné správy*
 - *mezi těmi, kdo by byli účastníky řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu, kdyby probíhalo řízení, týká-li se smlouva převodu nebo způsobu výkonu jejich práv a povinností*

Formalizované administrativní úkony

■ **úkony registrační a evidenční povahy**

- **vedení nejrůznějších registrů, rejstříků, seznamů aj. evidencí a zápisy do nich, vydávání výpisů apod.**

■ **příklady**

■ **tzv. informační systémy veřejné správy (z.č. 365/2000 Sb.)**

- *východím je portál veřejné správy, dále tzv. základní registry veřejné správy, ale dále i např. evidence obyvatel, živnostenský rejstřík, registr řidičů, apod.*

■ **tzv. základní registry veřejné správy (z.č. 111/2009 Sb.)**

- *základní registr obyvatel (dále jen „registr obyvatel“),*
- *základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci (dále jen „registr osob“),*
- *základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí (dále jen „registr územní identifikace“),*
- *základní registr agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností (dále jen „registr práv a povinností“).*

■ **tzv. veřejné seznamy**

- *katastr nemovitostí, rejstřík politických stran a hnutí, patentový rejstřík, apod.*

Faktické úkony s přímými právními důsledky

- *nejrůznější operativně ukládané závazné příkazy (např. vykázaní osob z ohroženého místa či zabránění vstupu do takového či takových míst, příkaz ke změně směru jízdy, apod.),*
- *bezprostřední zákroky (často se jedná o policejní úkony, požadavek tzv. přiměřenosti zákroku)*
- *příp. jiné donucovací úkony (např. některé úkony při exekuci správních rozhodnutí)*

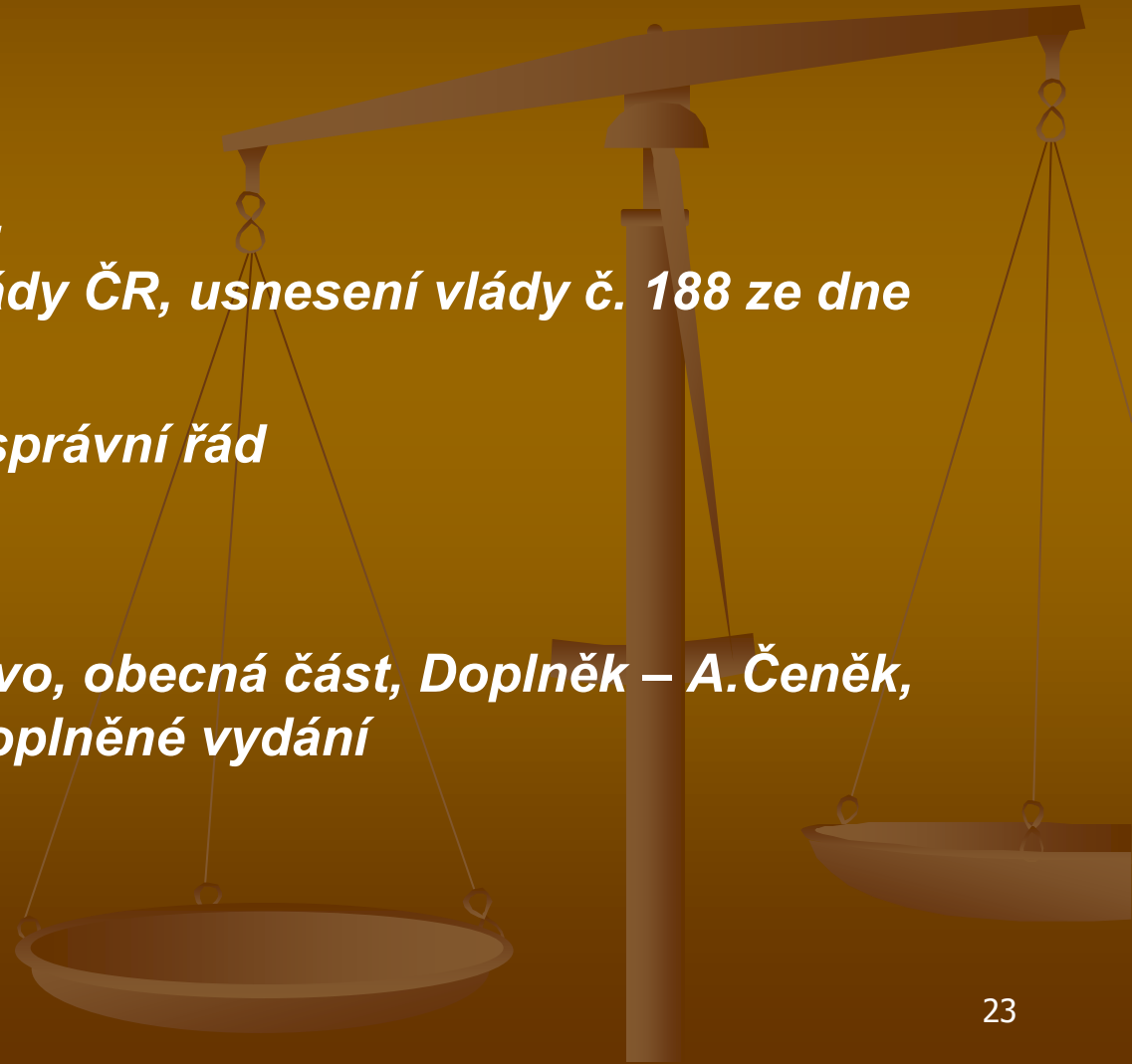
K úloze judikatury

- *význam a vliv judikatury u právně aplikační činnosti veřejné správy objektivně vzrůstá (správní soudnictví, ústavní soudnictví)*
- *svoji roli sehrává tzv. „ustálená“ judikatura, její právní závaznost je nutno vždy spojovat s případem, jehož se bezprostředně to které jednotlivé rozhodnutí týká*
- *ustálená judikatura plní významnou orientační funkci, do jisté míry přispívá ke sjednocování výkladu právních norem (a proto také bývá nejrůznějším způsobem publikována), a rovněž i k určitému k „dotváření“ práva*

Prameny k samostudiu

- ***Ústava ČR č. 1/1993 Sb.***
- ***Legislativní pravidla vlády ČR, usnesení vlády č. 188 ze dne 19. 3. 1998***
- ***zákon č. 500/2004 Sb., správní řád***

- ***Průcha, P.: Správní právo, obecná část, Doplněk – A.Čeněk, Brno – Plzeň 2012, 8. doplněné vydání***



Děkuji za pozornost

